

DOPPS – BirdLife Slovenia
Tržaška 2, p.p. 2990, SI - 1001 Ljubljana
tel: ++386 (0)1 426 58 75
fax: ++ 386 (0)1 425 11 81
e-mail: dopps@dopps-drustvo.si
spletna stran [web page]: www.ptice.org
davčna št. [VAT nr.]: SI68956029
poslovni račun: 02018-0018257011
IBAN: SI56020180018257011

UTEMELJITEV ZA OPREDELITEV NOVEGA IBA OBMOČJA »ČRETE« (SI027)

Luka Božič & Tomaž Jančar, 4. junij 2008

0. Uvod

Mednarodno pomembna območja za ptice (IBA) predstavljajo globalno omrežje območij, ki so ključnega pomena za ohranjanje ptic. Omrežje IBA je osrednji varstveni projekt Svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International, katerega nacionalni partner in predstavnik v Sloveniji je DOPPS BirdLife Slovenija. V Evropski uniji IBA območja predstavljajo ključno strokovno podlago za oblikovanje mreže Natura 2000 območij po Ptičji direktivi.

V Sloveniji smo doslej pripravili dva IBA inventarja (Polak 2000 in Božič 2003). Postopek identifikacije IBA območij je kontinuiran. Nova IBA območja se določajo v primeru, ko se na osnovi novih podatkov izkaže, da neko območje izpolnjuje stroga populacijska merila. Praviloma nacionalni partner BirdLife za novo območje najprej pripravi strokovno poročilo o izpolnjevanju IBA meril. Novo IBA območje je uradno potrjeno, ko pristojni strokovnjak v centralni pisarni BirdLife podatke preveri in potrdi, da so izpolnjeni kriteriji za razglasitev novega IBA območja.

1. Splošno

Zadrževalnik Medvedce na Dravskem polju je bil zgrajen v 70-ih letih z namenom zadrževanja visokih voda reke Polskave. Leta 1993 je bil zadrževalnik delno potopljen zaradi opravljanja ribogojne dejavnosti. S potopitvijo je tukaj nastalo plitvo vodno telo, ki je na zahodni in južni strani bogato zaraščeno s sestoji rogoza, trsta in druge močvirske oziroma obvodne vegetacije. V tem obdobju so tukaj pričele gnezditi številne vodne ptice, med katerimi so tudi mnoge ogrožene vrste. Zadrževalnik Medvedce vse bolj pridobiva na pomenu kot preletna postojanka za selilske vrste, saj se tukaj občasno zadržuje do 7000 osebkov različnih vrst vodnih ptic.

2. Ornitološki pomen območja

IBA Črete je eno izmed petih najpomembnejših območij v Sloveniji za tri vrste gnezdil iz Priloge 1 Direktive o pticah (IBA kriterij C6): čapljico, kostanjevko in grahasto tukalico (pregled najpomembnejših območij za te vrste v Sloveniji je v tabeli 2). Te vrste so kvalifikacijske vrste za opredelitev območja IBA Črete. Tukaj redno gnezdijo tudi nekatere druge vrste iz Priloge 1 Direktive o pticah in druge varstveno pomembne selilske vrste. Predlagamo, da se IBA Črete uvrsti med Posebna območja varstva (SPA) na podlagi kriterijev, ki so povzeti v tabeli 1. Vse vrste,

navedene v tabeli morajo biti v »Uredbi o posebnih varstvenih območjih« opredeljene kot varovane vrste.

V metodologiji določanja IBAjev v začetku tega desetletja (Božič 2003) kostanjevka ni bila uvrščena med kvalifikacijske vrste zaradi majhne populacije (1-5 parov) in le ene znane gnezditvene lokacije v Sloveniji. Po novejših podatkih vrsta gnezdi v Sloveniji vsaj na treh območjih (glej Tabela 2), populacija šteje najmanj 6-13 parov. Zato je vrsto treba uvrstiti med kvalifikacijske vrste, za katere se določajo IBA območja.

3. Obseg območja

IBA Črete obsega Zadrževalnik Medvedce, ki je življenjski prostor treh kvalifikacijskih vrst ptic, in pet gozdičev, kjer gnezdijo velike ujede (belorepec in črni škarnik). Od petih gozdičev so trije povezani z Zadrževalnikom Medvedce v enoten poligon, dva gozdiča pa sta disjunktna.

Površina IBA Črete znaša 324 hektarov.

4. Potrditev območja

IBA Črete je bilo uradno potrjeno dne 30. maja 2008 in se vodi pod številko SI027. Izpolnjevanje kriterijev je potrdil dr. Ian Burfield, vodja raziskav in zbirke podatkov pri Evropski pisarni BirdLife (European Research & Database Manager)

Slika 1: Zemljevid IBA Črete: rdeče črte so meje območja.

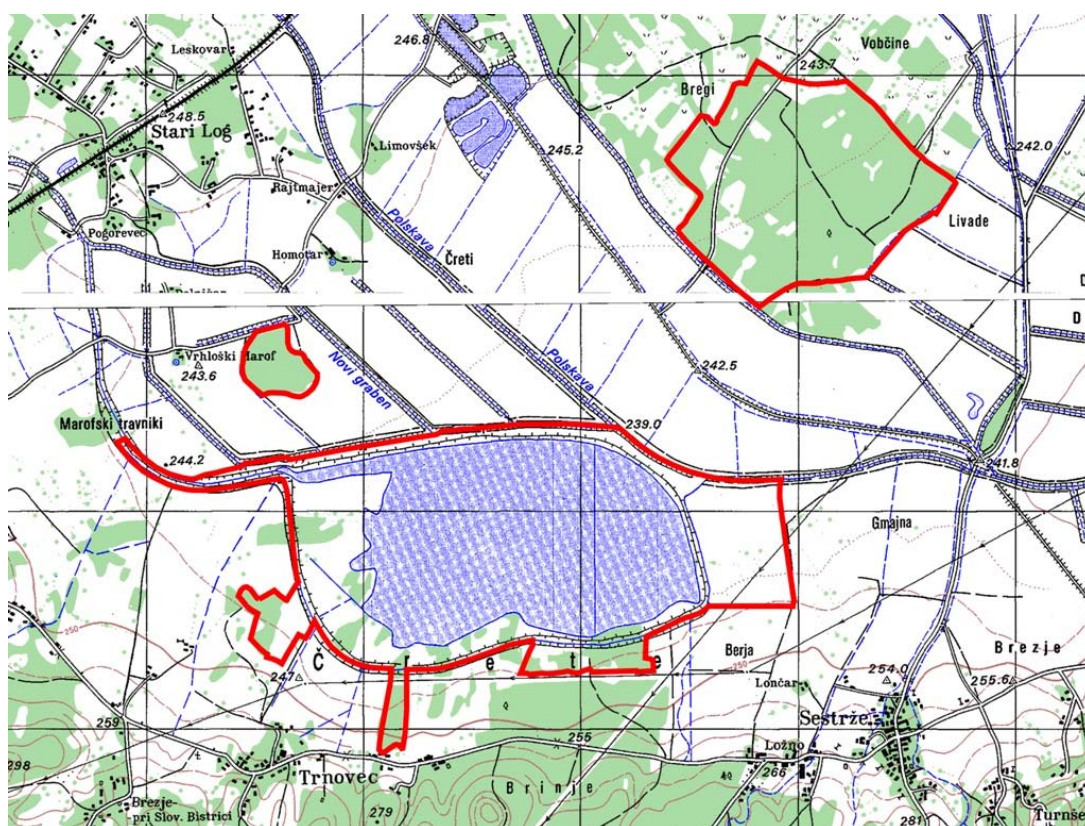

Tabela 1: Velikost populacije, status, obdobje na katero se nanaša ocena in uporabljeni kriteriji za opredelitev novega Mednarodno pomembnega območja za ptice (IBA) Zadrževalnik Medvedci. Nad prvo črto v tabeli so navedene vrste za katere je bilo območje opredeljeno (kvalifikacijske vrste), sledijo ostale vrste iz Priloge 1 Direktive o pticah in ostale varstveno pomembne selilske vrste, ki izpolnjujejo kriterije za varovane vrste.

VRSTA	POP. (parov)	STATUS	LETO	IBA KRIT.	VIR
KVALIFIKACIJSKE VRSTE:					
čapljica <i>Ixobrychus minutus</i>	3-8	gnezdi	2002-2007	C6	Bordjan (v pripravi)
kostanjevka <i>Aythya nyroca</i>	3-5	gnezdi	2002-2007	C6	Bordjan (v pripravi)
grahasta tukalica <i>Porzana porzana</i>	5-15	gnezdi	2004-2007	C6	Bordjan (v pripravi)
VAROVANE VRSTE – Priloga 1					
bobnarica <i>Botaurus stellaris</i>	1	gnezdi	2004-2007		Bordjan (v pripravi)
črna štoklja <i>Ciconia nigra</i>	1	gnezdi	2002-2007		Bordjan (v pripravi)
črni škarnik <i>Milvus migrans</i>	1	gnezdi	2003-2007		Bordjan (v pripravi)
belorepec <i>Haliaeetus albicilla</i>	1	gnezdi	2003-2007		Bordjan (v pripravi)
veliki klinkač <i>Aquila clanga</i>	1-2 os.	prezim.	1997-2007		Bordjan (v pripravi)
VAROVANE VRSTE – migratorne vrste					
konopnica <i>Anas strepera</i>	3-8	gnezdi	2003-2007		Bordjan (v pripravi)
sivka <i>Aythya ferina</i>	20-30	gnezdi	2004-2007		Bordjan (v pripravi)
čopasta črnica <i>Aythya fuligula</i>	10-30	gnezdi	2004-2007		Bordjan (v pripravi)
mokož <i>Rallus aquaticus</i>	5-10	gnezdi	2002-2006		Bordjan (v pripravi)
kobiličar <i>Locustella naevia</i>	7-15	gnezdi	2002-2006		Kerček (v pripravi)
rakar <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	10-15	gnezdi	2005-2008		DOPPS, neobjavljeno
bičja trstnica <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	40	gnezdi	2003		Kerček (v pripravi)

Tabela 2: Pregled najpomembnejših območij za tri vrste iz Priloge 1 Direktive o pticah.

VRSTA	RANG	OBMOČJE	POPULACIJA	VIR
čapljica <i>Ixobrychus minutus</i>	1	Reka Mura	20-40	Božič (2003)
	2	Škocjanski zatok	7-9	DOPPS, neobjavljeno
	3	Črete	3-8	Bordjan (v pripravi)
	4	glinokopi Renče	4-6	DOPPS, neobjavljeno
	5	Ljubljansko barje	0-6	Tome <i>et al.</i> (2005)
kostanjevka <i>Aythya nyroca</i>	1	Črete	3-5	Bordjan (v pripravi)
	2	Reka Drava	2-3	DOPPS, neobjavljeno
	3	Cerkniško jezero	1-5	Božič (2003)
grahasta tukalica <i>Porzana porzana</i>	1	Cerkniško jezero	20-50	Božič (2003)
	2	Reka Mura	20-50	Božič (2003)
	3	Črete	5-15	Bordjan (v pripravi)
	4	Dolina Reke	1-3	DOPPS, neobjavljeno

4. Viri

BORDJAN, D. (v pripravi): Potrditve nekaterih redkih vrst vodnih ptic in ujed Slovenije na zadrževalniku Medvedce (JV od Pragerskega, SV Slovenija). *Acrocephalus*.

BOŽIČ, L. (2003): Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji 2. Predlogi Posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji. DOPPS, Monografija DOPPS št. 2, Ljubljana.

- KERČEK, M. (v pripravi): Gnezdilke kopenskega dela zadrževalnika Medvedce v letu 2003. Acrocephalus.
- POLAK, S (2000): Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji. DOPPS, Monografija DOPPS št. 1, Ljubljana.
- TOME, D., A. SOVINČ & P. TRONTELJ (2005): Ptice Ljubljanskega barja. DOPPS, Monografija DOPPS št. 3, Ljubljana.